

Miljøminister Connie Hedegaard
Familie- og forbrugerminister Lars Barfoed
Fødevareminister Hans Christian Schmidt
SENDT PER MAIL

København den 3. oktober 2006

Vedrørende: foranstaltninger for at hindre forekomst af eksperimentelle GMO (Bt10-majs, LL601-ris) i importerede produkter

Baggrund:

- USA orienterede den 22. marts 2005 EU om at amerikansk majs var blevet forurennet med en eksperimentel GMO-majs Bt10, fra biotekfirmaet Syngenta.
 - USA orienterede den 18. august 2006 EU om at amerikansk ris er blevet forurennet med en eksperimentel GMO-ris, LL601, fra biotekfirmaet Bayer Crop Science.
 - EU indførte 23. august 2006 nødforanstaltninger der forbyder import af langkornet amerikansk ris, medmindre partiet ledsages af certifikater, der beviser at partiet ikke indeholder LL601.
 - Undersøgelser foretaget af Federation of European Rice Millers (FERM), der står for ca. 90% af al rishandel i EU, har vist, at forureningen er særdeles omfattende. FERM analyserede 162 partier amerikansk ris og fandt at 33 af disse indeholdt den ulovlige GMO-ris LL601-ris. LL601 er siden blevet fundet i England, Frankrig, Grækenland, Italien, Ungarn, Belgien, Slovenien, Irland, Østrig, Schweiz, Holland, Tyskland, Sverige og Norge.
 - EFSA konkluderer at der ikke er tilstrækkeligt materiale til rådighed til at foretage egentlig risikovurdering af LL601. Dog er det EFSAs betragtning, at der formentligt ikke er overhængende sundhedsfare ved at indtage ris der indeholder spor af LL601
 - Hvordan det gik så galt i USA er stadig uvist. LL601 blev udsat på forsøgsmark i USA 1999-2001, hvorefter firmaet opgav videre udvikling af LL601-risen. LL601 er i mellemtiden kommet fra GMO-forsøgsmarken til USA's almindelige ris-såsåed.
- Sagens forløb er således næsten identisk med sidste års Bt10-skandale, hvor fejl hos biotekfirmaet Syngenta førte til at amerikansk majs blev forurennet med den eksperimentelle GMO-majs Bt10. Væsentlige forskelle er dog at LL601 forureningen dels er mere udbredt og dels at den rammer almindelige GMO-fri fødevarer, mens Bt10 hovedsageligt ramte GMO-majs, som i forvejen kun anvendes som dyrefoder.

Det er nu anden gang på to år at der konstateres en sådan GMO-forurening. Gentagelsen bekræfter at situation er fuldstændig uholdbar. Efter Bt10-skandalen i 2005 var både den danske regering og Greenpeace straks opmærksomme på at EU's nødforanstaltninger med importforbud af de konkrete produkter var nødvendige, men at nødforanstaltningerne ikke var nok til at forhindre en gentagelse.

Straks efter Bt10 skandalen i 2005 understregede fødevareministeren,

”... at det var helt uacceptabelt, at der kunne opstå en sådan situation. Fra dansk side lagde man stor vægt på, at lignende fejl blev undgået fremover. Det var i den forbindelse meget vigtigt, at Kommissionen påtog sig sit ansvar og sikrede dette. Man var fuldstændig enig i, at der skulle iværksættes aktive foranstaltninger, der styrkede kontrollen med såvel de godkendte GMO'er som de ikke-godkendte GMO'er, herunder etablering af en databank med analyseværktøjer. Fra dansk side så man endvidere frem til, at Kommissionen fastholdt vore handelspartnere på, at situationen ikke kan gentage sig.”

(FVM 267, Referat af møde i Rådet (landbrug og fiskeri) den 26. april 2005)

Det stod allerede i 2005 klart, at en gentagelse ikke kan forhindres før europæiske myndigheder som minimum har adgang til testmetoderne og dermed får mulighed for selv at undersøge om EU's lovgivning overholdes. Greenpeace opfordrede 18. april 2005 den danske regering til at sørge for at EU fastholder alle handelspartnere på følgende krav:

- Af alle lande, der ønsker at eksportere fødevarer eller foder til EU, må det kræves at de udleverer en komplet liste over udsætning af alle eksperimentelle og kommercielle GMO-afgrøder i deres land.
- For hver eneste af disse GMO-afgrøder, må EU kræve at modtage simple test-metoder der gør det muligt at sikre at disse uautoriserede GMO ikke ender i EU's import.
- Alle lande, der eksporterer fødevarer eller foder til EU, må med certifikater bevise at der ikke indgår uautoriserede GMO i de laster der sendes til EU.
- Hvis der ikke er troværdige test-metoder eller de relevante certifikater mangler, må EU forbyde import af de relevante afgrøder.

Som det tydeligt skulle fremgå af den igangværende LL601-forurening er disse krav fortsat bydende nødvendige for i fremtiden at få kontrol over situationen

Nødvendigheden af EU-database med testmetoder

Hovedformålet med databasen er at give europæiske myndigheder de nødvendige redskaber til selv ”proaktivt” at kunne undersøge hvorvidt EU's GMO-lovgivning bliver overholdt. Efter Bt10-forureningen orienterede miljøminister Connie Hedegaard 7. april 2005 Kommissærerne Dimas og Kyrianiou om dansk holdning:

” Danmark ser med bekymring på denne sag og betragter det skete med dyb alvor. Fra dansk side er vi klar over at der er tale om en fejl, men vi lægger stor vægt på, at situationen ikke gentager sig. På den baggrund anmodes Kommissionen om en samlet redegørelse for sagen samt en redegørelse for, hvad Kommissionen vil gøre for at undgå lignende fejl fremover.”

Danmarks fokus på varige løsninger blev også fremført på rådsmødet (landbrug) 26. april 2005 ”Det er vigtigt at sende et klart signal om, at vi ønsker en opstramning af hele kontrollen med de ikke-godkendte gmo'er. En database kan sikre os det vidensgrundlag, der gør det muligt at gå ind og kontrollere hver eneste gmo, sagde Hans Christian Schmidt til Ritzau efter rådsmødet.”

Database uden indhold

Men disse foranstaltninger blev ikke gennemført. I et notat 7. April 2005 til FEU, FLF og FMPU om GMO-sporingssystemet (J.nr.:2005-20-261-00447) fortæller fødevarestyrelsen at EU-kommissionens forskningscenter (JRC) på (<http://biotech.jrc.it>) har oprettet en database med GMO-analyse metoder for både godkendte og ikke-godkendte GMO.

JRC-databasen per 2. oktober 2006 stadig fuldstændig uanvendelig til formålet. Databasen mangler simpelthen fortsat testmetoderne. Hverken USA eller andre handelspartnere har udleveret testmetoder for de GMO de har udsat. Af uransaglige grunde er end ikke de testmetoder der allerede er kendt i EU indført i databasen. Det gælder såvel godkendte GMO'er (som f.eks. MON863) og ulovlige ikke godkendte GMO'er (som f.eks. Bt10 og LL601). Det er helt

uacceptabelt. Databasen skal selvfølgelig holdes opdateret med alle de testmetoder der allerede er kendt i EU.

For at denne database skal komme til at fungere er det bydende nødvendigt, at EU sikrer sig adgang til testmetoder for alle de GMO der er udsat på åben mark i de lande som EU importerer afgrøder fra, og at EU-kommissionen fastholder dets handelspartnere på dette krav.

Naivt at forlade sig på industriens egne bekendelser

”Det er ikke så betryggende, at amerikanerne gør os i EU opmærksom på, at vi har fået noget forkert. Vi skulle gerne selv have et system, der opfangede det. Vi er nogle lande, der har bedt EU-kommissionen forklare sig”, udtalte fødevareminister Hans Chr. Schmidt til Fagpressebureauet inden rådsmødet den 26. april 2005.

Over et år senere, og nu med endnu en ulovlig GMO i forsendelserne fra USA, er situationen ikke ændret. Fødevareministeren har ret. Det er en fuldstændigt uholdbar situation, når europæiske myndigheder end ikke har testmetoderne til, at opdage hvis der importeres eksperimentelle GMO fra USA. Uden testmetoderne er europæiske myndigheder overladt til at håbe på, at biotek-selskaberne selv bekender deres fejl. Fejl som det naturligvis hverken er i selskabernes eller USA's interesse at indrømme. Forureningen med Bayers GMO-ris LL601 har allerede resulteret i flere opfattende erstatningssager (class action) fra de amerikanske risdyrkere. Alene at forlade sig på industriens egne bekendelser er for naivt.

Regeringen lagde allerede sidste år den korrekte kurs, nu må det politiske arbejde følge efter, så de påkrævede foranstaltninger gennemføres i EU.

Greenpeace opfordrer regeringen til i samarbejde med ligesindede medlemslande, at sørge for, at EU tvinger USA, og andre handelspartnere, til at videregive testmetoder til JRC-databasen (denne information bør naturligvis dels være offentlig tilgængelig og officielt meddeles biosikkerhedsprotokollens clearing house). EU må fastholde, at oplysninger om testmetoder for alle GMO, der er blevet udsat på åben mark i de lande vi importerer afgrøder fra, er en betingelse for fortsat handel med EU.

Med venlig hilsen
Dan Belusa

Vedhæftet Greenpeace brev til miljøministeren og fødevareministeren d. 18. april 2005